



راهنمای تدوین طرح درس

مقدمه :

طرح درس ، سندی است که اجزای فرآیند آموزشی فعال برای مشارکت فراگیر به منظور دستیابی به اهداف آموزشی را ترسیم می کند . طرح درس ساختاری سازمان یافته برای تدریس و نقشه ای کلی برای هدایت فعالیتهای آموزشی است و در آن مفاهیم ، اهداف ، فرصت های آموزشی و روشهای ارزیابی درس بیان می شود .

در یک طرح درس مجموعه فعالیتهایی که آموزش دهنده از پیش برای رسیدن به یک یا چند هدف آموزشی ویژه تدارک می بیند ، پیش بینی و تنظیم شده است و با کمک آن آموزش دهنده می تواند فعالیت های ضروری آموزشی را به ترتیب و در مراحل و زمان های مشخص و به شیوه ای منطقی پیش ببرد . طرح درس روزانه شامل پیش بینی مجموعه فعالیت هایی است که مدرس از پیش برای رسیدن به یک یا چند هدف آموزشی در یک جلسه تدریس ، تدارک می بیند. طرح درس چارچوب تدریس را طراحی می کند که بر اساس آن استاد و دانشجو در هنگام تدریس باهدفی مشترک و مشخص به یک سو حرکت می کنند.

تاریخچه:

طرح درس برای نخستین بار در سال 1918 توسط " فرانکلین بوبیت " مطرح شد و لزوم استفاده از آن در سازماندهی امر یاددهی - یادگیری مورد تاکید قرار گرفت . طرح درس به شکل امروزی آن ، در سال 1950 به وسیله روان شناسان برجسته امر تعلیم و تربیت " بنجامین .اس .بلوم " شکل گرفت و در سال 1662 " رابرت گلیرز " نظرات تکمیلی خود را در راستای دیدگاههای بلوم مطرح کرد که تا به امروز نیز مد نظر برنامه ریزان و هدف گذاران آموزشی و دستاندرکاران امور آموزشی در سطح جهان بوده است .



مراحل تدوین طرح درس

1- مشخصات کلی :

ابتدا باید نام دانشکده ، مقطع / رشته ، نام درس / واحد ، تاریخ ارائه درس ، نوع درس / نظری / عملی ، نیمسال تحصیلی ، نام مدرس ، تعداد دانشجوی ، مدت کلاس (را بالای صفحه کاربرگ طرح درس نوشت .

2- مشخص کردن اهداف کلی :

یک هدف کلی ، یک عبارت واحد است که وضعیت فراگیر را پس از دریافت یک عمل آموزشی توصیف می کند.

3- رئوس مطالب (عناوین فرعی):

پس از تعیین و نوشتن اهداف کلی ، طراح باید رئوس مطالب (عناوین فرعی موضوع درس) را مشخص سازد . عناوین فرعی ، بهترین راهنمای نگارش هدفهای جزئی است : زیرا بر اساس هر عنوان فرعی می توان یک هدف جزئی نوشت .

4- مشخص کردن اهداف جزئی :

هدفهای کلی قابلیت‌هایی هستند که فراگیران پس از گذراندن مجموعه ای از تجارب یادگیری کسب می کنند و چون این هدفها با واژه های کلی بیان می شوند معمولا " توضیح بیشتر ضروری است . این توضیح از طریق ارایه مجموعه ای از هدفهای جزئی انجام می پذیرد .

5- تعیین حیطه های یادگیری :

هدفهای یادگیری (آموزشی) به گونه ی کلی به سه حیطه ،بخش بندی شده اند و هر حیطه از هدفهای یادگیری خود نیز به سطح های گوناگونی طبقه بندی شده که از سطح بسیار ساده تا عالی و پیچیده را در بر می گیرد:

حیطه شناختی ، حیطه عاطفی ، حیطه روانی

6- روش آموزش (روشهای تدریس) :

به منظور نیل به اهداف آموزشی تعیین شده بهره گیری از روشهای تدریس و الگوهای تدریس متناسب با هدفهای درس و نوع مطالب و بحث ، نوع کلاس ، تعداد فراگیران و غیره روشهای و الگوهای خاص مورد استفاده قرار می گیرد.



7- اجزاء و شیوه ارائه درس :

این قسمت اساس طرح درس را تشکیل می دهد و باید به کاملترین وجه تنظیم گردد. مطالب ارایه شده باید دارای پیوستگی و نظم منطقی باشد مدرس باید فعالیتهایی را که به روشها و فنون تدریس مربوط می شود در ارایه درس به اختصار مشخص نماید و تنها نام بردن از عنوان کلی روشها و الگوهای تدریس کافی نیست .

8- فعالیتهای یادگیری :

تکالیف و فعالیتهای یادگیری برای تعمیق و استمرار یادگیری تعیین می شود . علاوه بر تکلیفی که در کتاب درسی مشخص شده است . مدرس می تواند تکلیف دیگری نیز که محصول بازخورد از نتیجه تحقق یا عدم تحقق اهداف در نتیجه ارزشیابی تکوینی است ، تعیین کند .

9- وسایل آموزشی به کلیه تجهیزات و امکاناتی اطلاق می شود که می توانند در محیط آموزشی شرایطی را به وجود آورند که در آن شرایط، یادگیری سریعتر ، آسانتر ، بهتر ، بادوامتر و موثر تر صورت بگیرد .

10- سنجش عملکرد یادگیرندگان و مقایسه نتایج حاصل با هدف های آموزشی از پیش تعیین شده به منظور تصمیم گیری در این باره که آیا فعالیت های آموزشی مدرس و کوشش های یادگیری فراگیران به نتایج مطلوب رسیده یا نه ؟

الف - ارزشیابی تکوینی (مرحله ای - مستمر) :

این ارزشیابی زمانی اجرا می شود که فعالیت آموزشی جریان دارد و یادگیری در حال تکوین و شکل گیری است .

ب- ارزشیابی تراکمی (پایانی)

در ارزشیابی تراکمی ، تمامی آموخته های فراگیران در طول یک دوره آموزشی تعیین می شوند .

11- جمع بندی و نتیجه گیری :

برای تثبیت مطالب ارائه شده در ذهن فراگیران بهتر است درس ارائه شده در ذهن فراگیران درس ارائه شده خلاصه ، جمع بندی و نتیجه گیری شود .